

УДК 821.111'342.8-34

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/39-1-37>**Марта КАРП,***orcid.org/0000-0002-7332-7739*

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри прикладної лінгвістики

Національного університету «Львівська політехніка»

(Львів, Україна) *martha24@ukr.net***КОНТАМІНОВАНА КОГЕРЕНТНІСТЬ В АНГЛІЙСЬКИХ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ КАЗКАХ: ДИНАМІКА ПРАГМАТИЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ**

У статті виявлено та охарактеризовано структурно-семіотичні та нарративні аспекти категорії когерентності англійських мультимодальних літературних казок Філіпа Арда, що визначають її текстотвірний характер. У тексті англійських мультимодальних літературних казок “GRuBtoWN taLes” наратор Бородань Арда являє собою прототип адресанта Філіпа Арда. У симбіозі реальності та фікції адресант одночасно виконує функцію творця художнього твору і живого наратора. Ілюстрації із зображенням наратора Бороданя Арда в тексті англійських мультимодальних літературних казок корелюють з реальністю, оскільки дублюють зовнішність адресанта Філіпа Арда. У текстах англійських мультимодальних літературних казок Філіпа Арда динаміка прагматичних властивостей мультимодальних засобів контамінованої когерентності полягає в інтеракції між адресатом і контамінованим адресантом, що виконує функції адресанта-наратора, який поєднує у собі власне казкового наратора та наратора-персонажа. Казковий наратор Бородань Арда експліцитно розміщується на часовій та імпліцитно на інтелектуальній дистанції від наратованих ситуацій, подій та персонажів. Він наратує події теперішнього та минулого часу. Оскільки наратор-персонаж Бородань Арда вважає себе інтелектуально вищим від своїх персонажів, то інколи кепкує з них. Візуалізація наратора на сторінках англійських мультимодальних літературних казок та виокремлення ключових одиниць вербального складника у його наративі засобами параграфемного чи графічного складників сприяють встановленню зв'язку з адресатом. Симбіоз казкового наратора та наратора-персонажа в особі Бороданя Арда віддзеркалює всюдисущість адресанта-наратора Філіпа Арда, який контролює перебіг наратованих ситуацій та подій у тексті англійських мультимодальних літературних казок. Динаміка прагматичних властивостей мультимодальних засобів контамінованої когерентності в художньому прозовому тексті англійських мультимодальних літературних казок Філіпа Арда вказує на домінування мезовкраплень (42%) на противагу макровкрапленням (30%) та мікровкрапленням (28%).

Ключові слова: англійська мультимодальна літературна казка, контамінована когерентність, вербальний складник, іконічний складник, наратор Бородань Арда, адресант Філіп Арда.

Marta KARP,*orcid.org/0000-0002-7332-7739*

Candidate of Philological Sciences,

Assistant Professor at the Department of Applied Linguistics

Lviv Polytechnic National University

(Lviv, Ukraine) *martha24@ukr.net***CONTAMINATED COHERENCE IN ENGLISH MULTIMODAL LITERARY FAIRY TALES: DYNAMICS OF PRAGMATIC PROPERTIES**

The article identifies and characterizes the structural-semiotic and narrative aspects of coherence of English multimodal literary fairy tales written by Philip Ardagh that determine its text-forming nature. In the text of English multimodal literary fairy tales “GRuBtoWN taLes”, the narrator Beardy Ardagh is a prototype of the addresser Philip Ardagh. In the symbiosis of reality and fiction, the addresser simultaneously performs the function of the creator of the piece of art and the live narrator. Illustrations depicting the narrator Beardy Ardagh in the text of English multimodal literary fairy tales correlate with reality, as they duplicate the appearance of the addresser Philip Ardagh. In the texts of English multimodal literary fairy tales by Philip Ardagh, the dynamics of the pragmatic properties of multimodal means of contaminated coherence concerns the interaction between the addressee and the contaminated addresser, acting as the addresser-narrator who combines the fairy-tale narrator and narrator-character. The fairy-tale narrator Beardy Ardagh is explicitly placed at a temporal distance and implicitly at an intellectual distance apart from narrated situations, events and characters. He narrates the events of the present and past. The narrator-character Beardy Ardagh considers himself intellectually superior to his characters that's why he sometimes mocks them. Visualization of the narrator on the pages of the English multimodal literary fairy tales and the separation of key units of the verbal component in his narrative by

means of paragraphemic and graphic components help to establish a connection with the addressee. The symbiosis of the fairy-tale narrator and the narrator-character in the person of Beady Ardagh reflects the ubiquity of the addresser-narrator Philip Ardagh who controls the course of narrated situations and events in the text of English multimodal literary fairy tales. The dynamics of the pragmatic properties of multimodal means of contaminated coherence in the fictional prose text of English multimodal literary fairy tales by Philip Ardagh indicates the dominance of meso inclusions (42%) in comparison to macro inclusions (30%) and micro inclusions (28%).

Key words: *English multimodal literary fairy tale, contaminated coherence, verbal component, iconic component, narrator Beady Ardagh, addresser Philip Ardagh.*

Постановка проблеми. Постмодернізм розглядається як усвідомлення вичерпаності звичного погляду на буття як на динамічну маніфестацію первісних і непорушних категорій. Постмодернізм пропонує ірраціональні дискурси в межах екзистенційно сприйнятої наявності та ставить під сумнів можливість «нового» в літературі і всі опозиції типу «нове–старе», «справжність–гра» (Єшкілев, 1998: 94; Fokkema, 1986: 81).

Аналіз досліджень. Адресант реалізує в художньому тексті низку функцій: 1) відображає власну позицію; 2) є суб'єктивним планом «образу автора»; 3) виконує роль оповідача, повістувача (Загнітко, 2006: 53). Наратор буває більш чи менш явним (експліцитним), обізнаним, всюдисущим, самосвідомим і надійним, він може розміщуватися на більшій чи меншій дистанції від наратованих ситуації, подій, персонажів. Дистанція може бути часовою, дискурсивною, інтелектуальною, моральною (Ткачук, 2002: 83). Адресант апелює за допомогою певних засобів адресації до адресата насамперед як до особи, що являє собою

комплексну одиницю, яка інтегрує у собі екстра-лінгвістичні та лінгвістичні чинники, актуалізуючись у реально-референтній чи/і художньо репрезентованій комунікації (Венгринюк, 2006: 5).

«Спектакль» англійської мультимодальної літературної казки (далі – АМЛК) складається з протагоністів, антагоністів і другорядних персонажів, які володіють голосами, набутими завдяки авторові. Голоси застосовані в контексті художнього оформлення, створеного театральними підмостками (стилістикою), інтерпретацією АМЛК режисером-постановником (наратором), атмосферою літературного драматичного театру (жанром) та його мешканцями (персонажами), а також аудиторією (адресатами), яка репрезентує контекст суспільства (Карп, 2021: 75–84; Berrio, 1992; Schiffrin, 2001: 794).

Мета статті – вияв і характеристика структурно-семіотичних і наративних аспектів категорії когерентності англійських мультимодальних літературних казок, що визначають її текстотвірний характер.

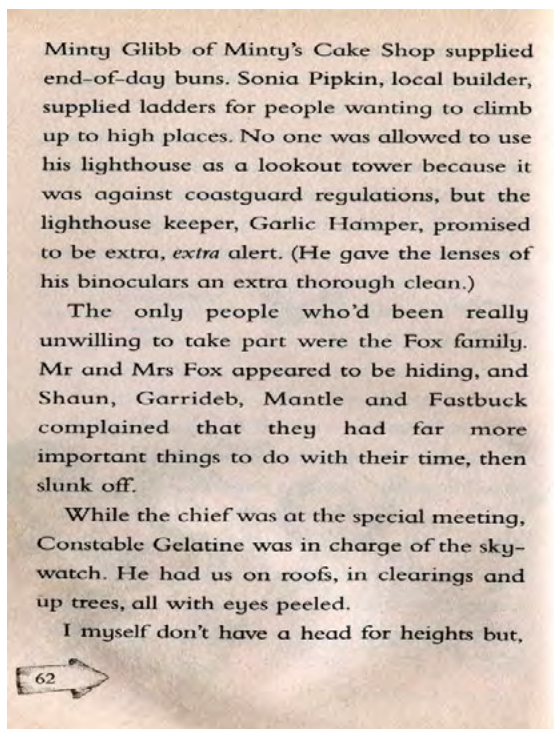

Рис. 1

Виклад основного матеріалу. У тексті АМЛК “GRuBtoWN taLes” наратор Бородань Арда являє собою прототип адресанта Філіпа Арда. У симбіозі реальності та фікції адресант одночасно виконує функцію творця художнього твору і живого наратора (Ardagh, 2009 (SRPS, YIRC); Ardagh, 2010 (WED, TERC). Ілюстрації із зображенням наратора Бороданя Арда в тексті АМЛК корелюють з реальністю, оскільки дублюють зовнішність адресанта Філіпа Арда.

Проаналізуємо прагматичні властивості мультимодальних засобів контамінованої когерентності у надфразовій єдності (четвертий абзац, с. 62–63) АМЛК “The Year That It Rained Cows or That Well-Known Secret Door” (Ardagh, 2009(YIRC): 62–63). У структурі змісту надфразової єдності наявні дві теми *I (Beardy Ardagh)* і *Condo Blotch*. У риторичній структурі надфразової єдності сегментні одиниці *a head for heights, tall, my shoulders* конкретизують першу тему; сегментні одиниці *a better view, half-hour break, cleaning jobs, old telescope* уточнюють другу тему. Іконічний складник (далі –ІС) віддзеркалює зміст вербального складника (далі – ВС): на мезоілюстрації зображено наратора Бороданя Арда та другорядного персонажа – прибиральницю Кондо Блоч (*Condo Blotch*). Оскільки наратор високого зросту та боїться висоти, то Кондо Блоч під час перерви між прибиранням стоїть на його плечах і дивиться в телескоп для кращого кругозору. ІС ідентифікує наратора/адресанта ВС, мовним маркером якого є особовий займенник *I*. У структурі

макету надфразової єдності наявне паралельне вертикальне розміщення ВС та ІС. У лінгвістичній структурі наративу займенник *I* сигналізує присутність наратора, що наратує події теперішнього часу в казковому Грабтауні. Прагматику контамінованої когерентності актуалізовано шляхом візуалізації наратора, що комунікує з адресатом внаслідок кореляції між ВС та ІС (рис. 1).

Виокремимо прагматичні властивості контамінованої когерентності у фрагменті (*Mango Claptrap nodded ... And it was.*) АМЛК “The Wrong End of the Dog or The Pedal-Bin Pelican” (Ardagh, 2010(WED): 32–33). У структурі змісту фрагмента маркуємо чотири теми *a dog, movie stars, I (Beardy Ardagh), Beardy Ardagh (he)*. У риторичній структурі фрагмента сегментна одиниця *on Tawdry Hipbone’s head* характеризує першу тему; *keep pets in their hair* – другу тему; *dreaming, pardon* – третю тему; *salamander in his beard* – четверту тему. Мезоілюстрація візуалізує четверту тему – наратора Бороданя Арда із саламандрою в бороді. Саламандра, яка символізує боротьбу з меркантильними втіхами, контрастує із символом долара \$ на футболці наратора. У структурі макету фрагмента ВС передує ІС, який обрамлено в хмаринку, що символізує примарність надій і сподівань. Протагоністи Менго Клептреп і Джілі Чітер помиляються у своїх міркуваннях щодо Бороданя Арда: *‘He’s not a movie star,’ said Jilly. ‘And the salamander wasn’t a pet,’ said Mango.* У лінгвістичній структурі фрагмента наратор (*I*) непомітно вклинюється у роз-

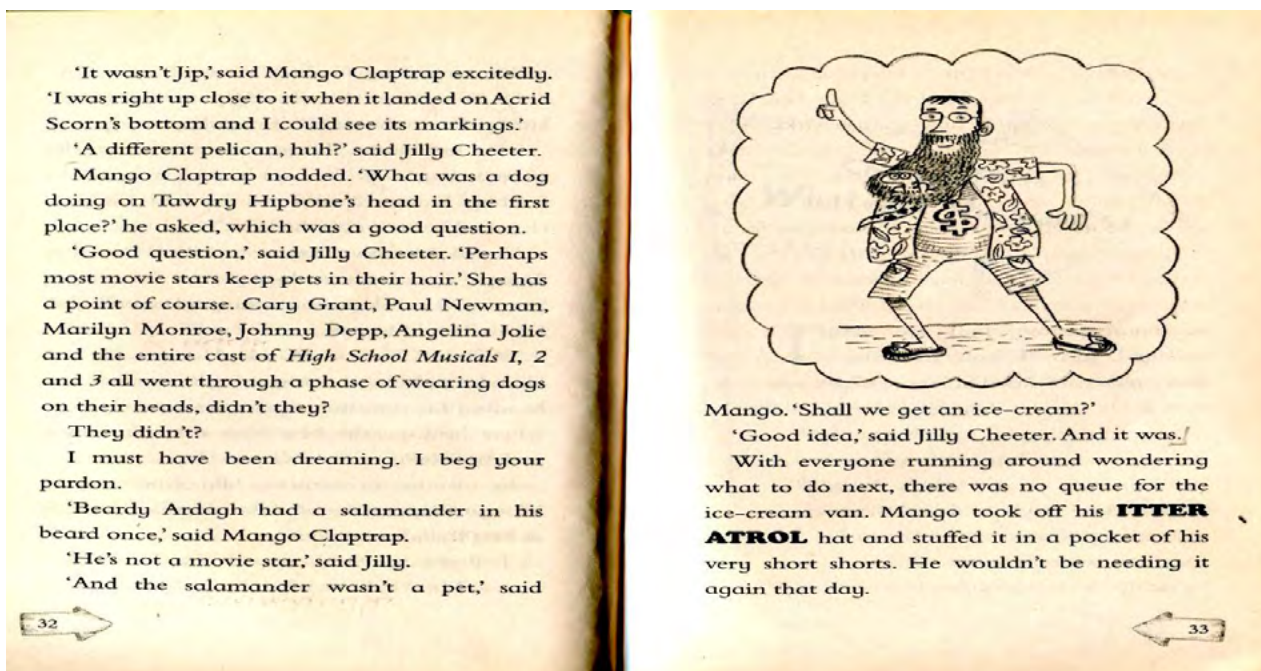

Рис. 2

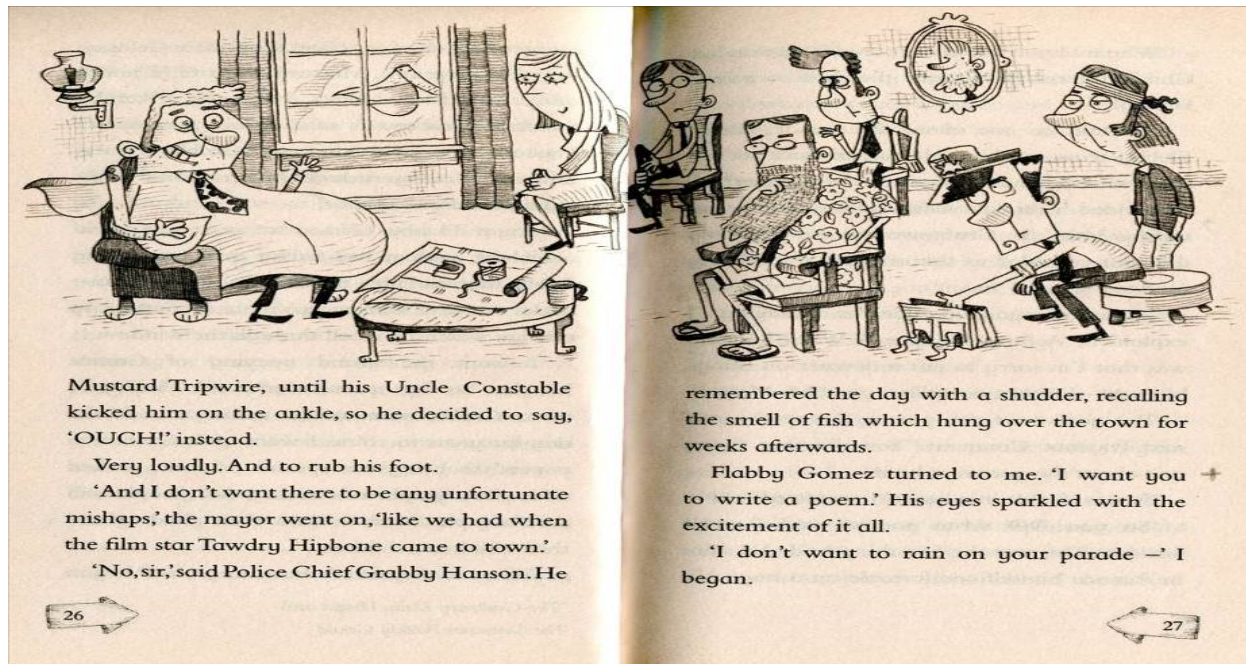

Рис. 3

мову протагоністів, цілеспрямовано змінюючи її тему на *Beardy Ardagh* (he). ІС ідентифікує наратора як персонажа в діалозі між протагоністами, мовним маркером якого є особовий займенник *he*. Наратор Бородань Арда, що комунікує з адресатом, перевтілюється в персонажа *Grubtown tales* (рис. 2).

Дослідимо прагматику контамінованої когерентності у фрагменті (*Flabby Gomez turned to me ... I was busy worrying about the poem*) АМЛК “Trick Eggs and Rubber Chickens or Making a Splash” (Ardagh, 2010(TEEC): 26–27). У структурі змісту фрагмента розглянемо тему *conversation on poem (between Flabby Gomez and Beardy Ardagh including Pageant Conquest, Rambo Sanskrit, Officer Mustard Tripwire)*. У риторичній структурі фрагмента сегментні одиниці *rain on your parade* → *weather* → *put downer on things* → *the goat in a boat* → *a stoat in a moat* → *DO write poems* → *odd poem, not poem poems* → *I don't know what you mean* → *ditties* → *View-what?* → *View-hullo* → *On this special day and night ...* → *Perfect, Beardy Ardagh, official poet* деталізують полілог. Макроілюстрація візуалізує учасників мовленнєвого процесу: Флебі Гомез і Бородань Арда зображені на передньому плані; Педжант Конквест (Pageant Conquest), Офіцер Мастард Тріпвайр (Officer Mustard Tripwire), Рембо Сенскрит (Rambo Sanskrit) – на задньому плані (біля вікна). Міміка на обличчі антагоніста Флебі Гомеза сигналізує про початок полілогу між ним та наратором-персонажем: *His eyes sparkled*

with the excitement of it all. ІС ідентифікує учасників-персонажів полілогу, мовними маркерами яких є особові займенники першої та другої особи однини *I* та *you*. У полілозі функціонує шрифтовий акцент. Капіталізація лексеми *DO* передає гучність висловлювання другорядного персонажа Рембо Сенскрита. Курсивне накреслення лексеми *poem* у словосполученні *poem* роетс створює інтонаційний малюнок у репліці наратора. Курсивне накреслення *don't* слугує засобом збільшення емоційного навантаження у репліці мера: *Flabby Gomez struggled into a more upright position, his flabby body rippling in protest*. У лексемі *View-what?* субституцію *what?* виокремлено курсивним накресленням. Зразок поеми, яку цитує наратор, також супроводжує курсивне накреслення, що виокремлює її від навколишнього графічного масиву. У структурі макету фрагмента горизонтально розміщена ІС (антицедент) передує ВС (анафора). У навігаційній структурі фрагмента наявна нумерація, оскільки макроілюстрація розташована вгорі сторінки. У лінгвістичній структурі фрагмента наратор Бородань Арда в першій особі однини *I* виконує функції персонажа-учасника полілогу. Він розміщується на інтелектуальній дистанції від наратованої ситуації та персонажів, оскільки інтелектуально вищий від інших персонажів-учасників полілогу. Репліки наратора ідентифікують його ерудованість шляхом використання ним фігур мови, що семантично контрастують на тлі реплік інших персонажів.

Рис. 4. Динаміка прагматичних властивостей мультимодальних засобів контамінованої когерентності у текстах АМЛК

Візуалізований наратор у першій особі однини *I*, виконуючи функції персонажа, є посередником/лакуною між персонажами чарівного світу АМЛК “GRuBtoWN taLes” та адресатами реального світу (рис. 3).

У тексті АМЛК “GRuBtoWN taLes” наратор Бородань Арда також спостерігає за подіями казкового містечка: *...I saw it with my own eyes...* (Ardagh, 2009(SRPS): 113–115). Бородань Арда пропонує адресатові зареєструватися на вебсайті www.visitgrubtown.com, щоб стати персонажем та інтегруватись у «віртуальну реальність» Грабтауна (Ardagh, 2010(TEEC): 132). Англійська мультимодальна літературна казка Філіпа Арда еволюціонує під впливом сучасних технологій та мігрує зі сторінок друкованого мультимодального тексту у віртуальний світ комп’ютерних ігор, стратегій, де взаємодія з адресатом ґрунтується на кореляції між вербальними та невербальними (візуальним, аудіальним, кінестетичним) каналами подання/сприйняття інформації.

Динаміка прагматичних властивостей мультимодальних засобів контамінованої когерентності в художньому прозовому тексті АМЛК Філіпа Арда вказує на домінування мезоткрапель (42%)

на противагу макроткрапленням (30%) та мікроткрапленням (28%) (див. рис. 4).

Висновки. Отже, у текстах АМЛК Філіпа Арда динаміка прагматичних властивостей мультимодальних засобів контамінованої когерентності полягає в інтеракції між адресатом і контамінованим адресантом, що виконує функції адресанта-наратора, який поєднує у собі власне казкового наратора та наратора-персонажа. Казковий наратор Бородань Арда експліцитно розміщується на часовій та імпліцитно на інтелектуальній дистанції від наратованих ситуацій, подій та персонажів. Він наратує події теперішнього та минулого часу. Оскільки наратор-персонаж Бородань Арда вважає себе інтелектуально вищим від своїх персонажів, то інколи кепкує з них. Візуалізація наратора на сторінках АМЛК та виокремлення ключових одиниць ВС у його наративі засобами параграфемного чи графічного складників (далі – ПС/ГС) сприяють встановленню зв’язку з адресатом. Симбіоз казкового наратора та наратора-персонажа в особі Бороданя Арда віддзеркалює всюдишність адресанта-наратора Філіпа Арда, який контролює перебіг наратованих ситуацій та подій у тексті АМЛК.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АМЛК – англійська мультимодальна літературна казка
 ВС – вербальний складник
 ГС – графічний складник
 ІС – іконічний складник
 ПС – параграфемний складник

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Венгринюк М. І. Адресат у художньому тексті (на матеріалі української прози ХХ століття) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01. Івано-Франківськ, 2006. 20 с.
2. Загнітко А. П. Лінгвістика тексту. Донецьк : ДонНУ, 2006. 289 с.

3. Єшкілев В. Л. Повернення деміургів. *Мала українська енциклопедія актуальної літератури*. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1998. 288 с.

4. Карп М. А. Граматичні засоби когезії в англійських мультимодальних літературних казках : динаміка прагматичних властивостей. *Studia Linguistica* : фаховий збірник наукових праць. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2020. Том XVII. С. 75–84. URL: <https://doi.org/10.17721/StudLing2020.17.75-84>.

5. Ткачук О. М. Наратологічний словник. Тернопіль : Астон, 2002. 173 с.

6. Berrio A. G. A Theory of the Literary Text / translated from Spanish into English by K. Horn. Berlin–New York : Walter de Gruyter, 1992. 544 p.

7. Fokkema D. W. The Semantic and Syntactic Organisation of Postmodernist Texts. *Approaching Postmodernism*. Amsterdam, 1986. P. 81–98.

8. Schiffrin D. The Handbook of Discourse Analysis. *Blackwell Handbooks in Linguistics* / ed. by D. Schiffrin, D. Tannen, H. Hamilton. Massachusetts; Oxford : Blackwell Publishers Ltd, 2001. 852 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРОВАНОГО МАТЕРІАЛУ

9. Ardagh Ph., Paillot J. Grubtown Tales. Book One. Stinking Rich and Just Plain Stinky or A Diamond As Big As His Head. London : Faber and Faber Ltd., 2009. 150 p. (SRPS)

10. Ardagh Ph., Paillot J. Grubtown Tales. Book Two. The Year That It Rained Cows or That Well-known Secret Door. London : Faber and Faber Ltd., 2009. 148 p. (YIRC)

11. Ardagh Ph., Paillot J. Grubtown Tales. Book Four. The Wrong End of the Dog or The Pedal-Bin Pelican. London : Faber and Faber Ltd., 2010. 134 p. (WED)

12. Ardagh Ph., Paillot J. Grubtown Tales. Book Five. Trick Eggs and Rubber Chickens or Making a Splash. London : Faber and Faber Ltd., 2010. 134 p. (TERC)

REFERENCES

1. Venhryniuk M. I. Adresat u khudozhnomu teksti (na materialii ukrainskoi prozy XX stolittia) [The addressee in the literary text (based on Ukrainian prose of the twentieth century)]: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: spets. 10.02.01. Ivano-Frankivsk, 2006. 20 p. [in Ukrainian].

2. Zahnitko A. P. Linhvistyka tekstu [Text Linguistics]. Donetsk: DonNU, 2006. 289 p. [in Ukrainian].

3. Yeshkiliev V. L. Povnennia demiurhiv. *Mala ukrainska entsyklopediia aktualnoi literatury* [Return of demiurges. *Small Ukrainian encyclopedia of current literature*]. Ivano-Frankivsk: Lileia-NV, 1998. 288 p. [in Ukrainian].

4. Karp M. A. Hramatychni zasoby kohezii v anhliiskykh multymodalnykh literaturnykh kazkakh: dynamika prahmatychnykh vlastyvosti [Grammatical means of contaminated cohesion in English multimodal literary fairy tales: dynamics of pragmatic properties]. *Studia Linguistica: professional collection of scientific works*. Kyiv: Taras Shevchenko National University of Kyiv, 2020. Volume XVII. PP. 75–84. Retrieved from: <https://doi.org/10.17721/StudLing2020.17.75-84> [in Ukrainian].

5. Tkachuk O. M. Naratolohichni slovnyk [Narratological dictionary]. Ternopil: Aston, 2002. 173 p. [in Ukrainian].

6. Berrio A. G. A Theory of the Literary Text / translated from Spanish into English by K. Horn. Berlin; New York: Walter de Gruyter, 1992. 544 p.

7. Fokkema D. W. The Semantic and Syntactic Organisation of Postmodernist Texts. *Approaching Postmodernism*. Amsterdam, 1986. P. 81–98.

8. Schiffrin D. The Handbook of Discourse Analysis. *Blackwell Handbooks in Linguistics* / ed. by D. Schiffrin, D. Tannen, H. Hamilton. Massachusetts; Oxford: Blackwell Publishers Ltd, 2001. 852 p.

LIST OF SOURCES OF ILLUSTRATED MATERIAL

9. Ardagh Ph., Paillot J. Grubtown Tales. Book One. Stinking Rich and Just Plain Stinky or A Diamond As Big As His Head. London: Faber and Faber Ltd., 2009. 150 p. (SRPS)

10. Ardagh Ph., Paillot J. Grubtown Tales. Book Two. The Year That It Rained Cows or That Well-known Secret Door. London: Faber and Faber Ltd., 2009. 148 p. (YIRC)

11. Ardagh Ph., Paillot J. Grubtown Tales. Book Four. The Wrong End of the Dog or The Pedal-Bin Pelican. London: Faber and Faber Ltd., 2010. 134 p. (WED)

12. Ardagh Ph., Paillot J. Grubtown Tales. Book Five. Trick Eggs and Rubber Chickens or Making a Splash. London: Faber and Faber Ltd., 2010. 134 p. (TERC)